

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-11424/2017-ERU

V Praze dne 8. listopadu 2017

Č. j. 11424-3/2017-ERU

P Ř Í K A Z

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon ve znění pozdějších předpisů“), v příkazním řízení podle ust. § 90 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), a ust. § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), vedeném pod sp. zn. OSR-11424/2017-ERU s obviněnou z přestupku, společností **Severočeské vodovody a kanalizace, a.s.**, se sídlem Přítkovská 1689, Teplice, PSČ 415 50, IČO: 490 99 451, ve věci podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 5. června 2017 (dále jen „energetický zákon“), rozhodl

takto:

I. Obviněná z přestupku, Severočeské vodovody a kanalizace, a.s., se sídlem Přítkovská 1689, Teplice, PSČ 415 50, IČO: 490 99 451 (dále jen „účastník řízení“), **se uznává vinnou z přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona**, kterého se dopustila tím, že v rozporu s ust. § 68 odst. 3 energetického zákona prováděla dne 5. ledna 2016 ve Verneřicích, ul. [REDAKCE], v ochranném pásmu plynárenského zařízení, při odstraňování havárie vodovodu [REDAKCE] prostřednictvím zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX) zemní práce, při kterých došlo k poškození středotlaké plynovodní přípojky PE dn 32 (dále jen „plynárenské zařízení“), a tím k porušení zákazu poškození energetického zařízení činností v ochranném pásmu či mimo ně.

II. Podle ust. § 91a odst. 7 energetického zákona ve znění pozdějších předpisů, se účastníkovi řízení za spáchání přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona ukládá **pokuta ve výši 20 000 Kč** (slovy: dvacet tisíc korun českých), která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto příkazu na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 34617.

Odůvodnění

Dne 5. května 2017 zahájil Energetický regulační úřad (dále jen „Úřad“) v důsledku zjištění poškození plynárenského zařízení kontrolu ve věci dodržování ust. § 68 odst. 3 energetického zákona účastníkem řízení. Na základě kontrolního zjištění a získaných podkladů vyhotovil kontrolní orgán dne 29. června 2017 Protokol o kontrole č. [REDAKCE]

č. j. 05163-7/2017-ERU. Vůči kontrolnímu zjištění uvedenému v protokolu o kontrole nepodal účastník řízení žádné námítky.

Po prostudování podkladů obsažených v kontrolním spise sp. zn. 05163/2017-ERU, který byl převzat do správního spisu dne 31. října 2017, dospěl správní orgán k závěru, že není pochyb o tom, že se předmětného jednání dopustil účastník řízení a že jsou dostatečně zjištěny všechny okolnosti daného případu se zjištěním stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu ustanovení § 3 správního řádu, a proto přistoupil v souladu s ust. § 150 správního řádu a ust. § 90 zákona o odpovědnosti za přestupky k vydání tohoto příkazu.

Při kontrole bylo zjištěno, že zemní práce při odstraňování havárie vodovodu [REDAKCE] prováděl účastník řízení při zajišťování opravy vlastního zařízení.

Dne 4. ledna 2016 vydal provozovatel distribuční soustavy na žádost účastníka řízení stanovisko zn. [REDAKCE]. Stanovisko ve věci „Verneřice, [REDAKCE] bylo vydáno pro účely nezbytného odstranění havárie v katastrálním území Verneřice. Součástí stanoviska bylo i vymezení podmínek pro stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenského zařízení. V těchto podmínkách bylo mimo jiné stanoveno, že:

- před zahájením stavební činnosti bude provedeno vytyčení trasy a přesné určení uložení plynárenského zařízení,
- přesné určení uložení plynárenského zařízení je povinen provést stavebník na svůj náklad,
- bez vytyčení trasy a přesného určení uložení plynárenského zařízení stavebníkem nesmí být vlastní stavební činnosti zahájeny,
- při provádění stavební činnosti v ochranném pásmu včetně určování přesného uložení plynárenského zařízení je stavebník povinen učinit taková opatření, aby nedošlo k poškození plynárenského zařízení nebo ovlivnění jeho bezpečnosti a spolehlivosti provozu,
- nebude použito nevhodného nářadí, zemina bude těžena pouze ručně bez použití pneumatických, elektrických, bateriových a motorových nářadí,
- odkryté plynárenské zařízení bude v průběhu nebo při přerušení stavební činnosti řádně zabezpečeno proti poškození.

Přílohou stanoviska byl orientační zákres průběhu trasy plynárenských zařízení v zájmovém území stavení činnosti.

Z podkladů shromážděných během kontroly vyplývá, že dne 5. ledna 2016 došlo ve Verneřicích, ul. [REDAKCE], u domu č. p. [REDAKCE], k poškození plynárenského zařízení. K okolnostem vzniku poškození plynárenského zařízení účastník řízení uvedl, že plynárenské zařízení poškodil kámen, který byl v prostoru výkopu uvolňován prostřednictvím zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX), neboť nemohl být pro svou velikost odstraněn ručně.

Vzniklé poškození plynárenského zařízení bylo bezprostředně nahlášeno jeho místně příslušnému správci, který zajistil jeho následnou opravu. Dle Protokolu o narušení ochranného nebo bezpečnostního pásma plynárenského zařízení číslo hlášení v [REDAKCE] ze dne 5. ledna 2016 byla v důsledku vzniklého poškození přerušena dodávka zemního plynu 30 konečným zákazníkům. Dle Protokolu o úniku plynu z poškozeného plynárenského zařízení č. [REDAKCE] ze dne 11. ledna 2016 došlo k úniku 234 m³ zemního plynu do ovzduší. Únik trval 65 minut.

Veškeré požadované náklady vzniklé poškozením plynárenského zařízení uhradil účastník řízení provozovateli distribuční soustavy dne 23. března 2017.

Z fotodokumentace shromážděné během kontroly vyplývá, že se poškozené plynárenské zařízení nacházelo pod úrovní asfaltové vrstvy příslušné komunikace v soudržné zemině. Vnitřek výkopu nese známky zaplavení vodou, na dně výkopu je malá kaluž vody, v níž je zřetelný úsek ocelového potrubí, na němž byla provedena oprava pomocí ocelové objímky. Nad tímto ocelovým potrubím vede ve stěně výkopu rovnoběžně černé plastové potrubí opatřené žlutými podélnými pruhy, do něhož je v kolmém směru napojeno poškozené plynárenské zařízení. Na fotografiích je patrná přítomnost výstražné fólie žluté barvy nad plastovým potrubím a toto potrubí je uloženo v materiálu pískové barvy. Okolní zemina má tmavou barvu. Poškozené plynárenské zařízení je ve výkopu zcela obnaženo ze všech stran a je přerušeno v celém svém průřezu tak, že je rozděleno na dvě části. Žádný kámen velkých rozměrů se v prostoru výkopu nenachází.

Ve svém vyjádření ze dne 20. ledna 2016 zn. [REDAKCE] nazvaném „Vyjádření k č. j. [REDAKCE] adresovaném Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Ústeckého kraje, územnímu odboru Děčín, obvodnímu oddělení Benešov nad Ploučnicí (dále jen „Policie ČR“) účastník řízení uvedl, že dne 4. ledna 2016 v cca 13:30 hodin byl zjištěn únik vody v důsledku havárie vodovodu [REDAKCE] v obci Verneřice. Vodovod zásobuje cca 150 obyvatel. Téhož dne účastník řízení zaslal příslušným vlastníkům a provozovatelům technické infrastruktury žádosti o vyjádření k existenci inženýrských sítí za účelem zjištění jejich výskytu v území dotčeném havárií vodovodu. Dne 5. ledna 2016 zahájil účastník řízení vlastní práce odstraňování havárie.

Při odstraňování havárie vodovodu postupoval účastník řízení tak, že nejprve provedl strojním způsobem vyříznutí svrchní asfaltové vrstvy komunikace v místě lokalizované poruchy. Asfaltová vrstva byla poté odstraňována ručním způsobem, stejně jako byly ručním způsobem prováděny navazující výkopové práce. Odstraňovaný asfalt i výkopek byly nakládány do lžice zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX) a ten je přemísťoval do přistaveného nákladního automobilu. Během provádění zemních prací narazil účastník řízení na dva velké kameny, které nebylo možno ručním způsobem odstranit. Uvolnění kamenů proto probíhalo s využitím zemního stroje prostřednictvím jeho lžice. Při tomto uvolňování jeden z kamenů porušil plynárenské zařízení.

Dle vyjádření účastníka řízení nebylo plynárenské zařízení opatřeno pískovým obsypem. Bylo pravděpodobně zasypáno materiálem, který byl vytěžen při nedávné výstavbě kanalizace v této lokalitě. Poté, co se na místo události po oznámení vzniklého poškození dostavili pracovníci poruchové služby provozovatele distribuční soustavy, poškozené plynárenské zařízení odstavili z provozu a účastník řízení dokončil výkopové práce a provedl opravu vodovodního řadu.

Dne 8. ledna 2016 podal ve věci vysvětlení Policii ČR pan [REDAKCE], zaměstnanec účastníka řízení. Dle jeho vyjádření v pondělí dne 4. ledna 2016 v odpoledních hodinách zjistil montér účastníka řízení, že došlo k havárii vodovodního řadu ve Verneřicích, ul. [REDAKCE], u domu č. p. [REDAKCE]. Téhož dne v době před 15:00 hodin požádal účastník řízení o vyjádření k existenci inženýrských sítí všechny dotčené vlastníky těchto sítí, včetně provozovatele poškozeného plynárenského zařízení. Tato vyjádření obdržel účastník řízení od všech vlastníků druhý den ráno. Provozovatel poškozeného plynárenského zařízení zaslal účastníkovi řízení také orientační zakres polohy jeho zařízení v místě havárie vodovodu.

Z tohoto zákresu bylo zřejmé, že danou lokalitou prochází trasa plynovodu a v místě zjištěné havárie se má nacházet poškozené plynárenské zařízení (plynovodní přípojka k domu č. p. [REDACTED]).

Protože v předchozích měsících probíhala v ul. Českolipská výstavba nové kanalizace, při níž byla rozkopána místní komunikace, měl účastník řízení zmapovány inženýrské sítě nacházející se v této lokalitě, neboť bylo před zahájením výstavby kanalizace provedeno jejich vytyčení. O nové vytyčení inženýrských sítí před zahájením výkopových prací za účelem odstranění havárie vodovodu účastník řízení nepožádal.

Přesto byli dne 5. ledna 2016 v dopoledních hodinách na místo lokalizované havárie vysláni zaměstnanci účastníka řízení, kteří měli vyříznout a odstranit svrchní asfaltovou vrstvu komunikace a následně ručně provést výkopové práce. Zemní stroj (bagr zn. JCB 3CX), který měli k dispozici, byl určen k tomu, aby do jeho lžice ručně nakládali odstraňovaný asfalt a vykopanou zeminu. Asfalt a zeminu stroj nakládal do přistaveného nákladního vozidla. Při své činnosti zaměstnanci účastníka řízení narazili na dva velké kameny, které nebylo možné ručně odstranit. Z tohoto důvodu byl na jejich uvolnění použit zemní stroj. Při tomto uvolňování jeden z kamenů poškodil plynárenské zařízení. Vzniklé poškození bylo ihned oznámeno na poruchovou linku.

Po příjezdu pracovníků poruchové služby provozovatele poškozeného plynárenského zařízení došlo k jeho odstavení. Zaměstnanci účastníka řízení dokončili opravu havárie vodovodu a následně se podíleli na opravě poškozeného plynárenského zařízení. Zaměstnanci účastníka řízení provedli nezbytné přípravné zemní práce pro jeho opravu, následně provedli řádný pískový obsyp opraveného plynárenského zařízení a uvedli výkop do původního stavu. Dle názoru pana [REDACTED] nebylo poškozené plynárenské zařízení uloženo dle platných norem, neboť nebylo opatřeno pískovým obsypem a bylo zasypáno materiálem, který obsahoval velké kameny.

Dále pan [REDACTED] uvedl, že v úterý ráno, tj. dne 5. ledna 2016 zjistil, že se porucha na vodovodním řadu zvětšila a mohlo dojít k ohrožení zásobování obyvatel pitnou vodou. Navíc voda vyvěrající v místě havárie vytvářela na povrchu místní komunikace ledovku, neboť venkovní teplota dosahovala - 6 °C. Z těchto důvodů začal účastník řízení havárii vodovodu urychleně řešit.

Dne 1. července 2017 nabyl účinnosti zákon o odpovědnosti za přestupky.

Přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona se dopustí právnická nebo podnikající fyzická osoba tím, že poruší některý ze zákazů stanovených v ust. § 46 odst. 8 až 10 nebo ust. § 68 odst. 3 nebo 5 energetického zákona. V rámci příkazního řízení se správní orgán zabýval porušením zákazu poškození plynárenského zařízení při provádění veškerých činností v ochranném pásmu i mimo ně podle ust. § 68 odst. 3 energetického zákona.

V projednávaném případě je znakem skutkové podstaty přestupku poškození plynárenského zařízení a trestat tak lze především pachatele, který přímo svou činností plynárenské zařízení poškodil. V daném případě není na základě zjištěných skutečností pochyb o tom, že to byl právě účastník řízení, kdo prováděl dne 5. ledna 2016 ve Verneřicích, ul. [REDACTED], u domu č. p. [REDACTED] činnost, při které došlo k poškození plynárenského zařízení.

Vlastní existence plynárenského zařízení byla účastníku řízení známa na základě vyjádření provozovatele distribuční soustavy vydaného na žádost účastníka řízení, jeho poloha pak z vlastních mapových podkladů účastníka řízení. Účastník řízení věděl, že činnost provádí v ochranném pásmu plynárenského zařízení a v jeho blízkosti, a to přesto, že účastník řízení nepožádal o vytyčení přesné polohy plynárenského zařízení v místě zemních prací. Účastník řízení byl rovněž seznámen s podmínkami pro práce v ochranném pásmu plynárenského zařízení. Skutečnost, že mu byla známa existence plynárenského zařízení v dotčené lokalitě i jeho trasa v terénu a také podmínky stanovené pro činnost v ochranném pásmu plynárenského zařízení ani sám účastník řízení v žádném ze svých vyjádření nerozporoval.

V příkazním řízení bylo z podkladů obsažených ve správním spise zjištěno, že účastník řízení poškodil plynárenské zařízení během odstraňování havárie vodovodu. Jednalo se o vodovod zásobující asi 150 obyvatel. Účastník řízení přistoupil k urychlenému odstranění havarijního stavu, neboť se zvětšila porucha na vodovodním řadu a mohlo dojít k ohrožení zásobování obyvatel pitnou vodou. Voda vyvěrající v místě havárie vytvářela na povrchu místní komunikace vzhledem teplotám pod bodem mrazu (- 6 °C) ledovku.

Správní orgán se proto zabýval otázkou, zda jednání účastníka řízení nenaplnilo znaky jednání v krajní nouzi, tedy za stavu vylučujícího protiprávnost jednání účastníka řízení.

Za jednání v krajní nouzi se považuje jinak protiprávní jednání, kterým je odvráceno nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem. O krajní nouzi se nejedná, bylo-li možno nebezpečí odvrátit jinak (subsidiarita jednání) nebo je způsobený následek zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil (proporcionalita jednání). Tyto předpoklady musí být naplněny kumulativně, chybí-li jeden z nich, nelze institut krajní nouze aplikovat (viz např. analogicky rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. března 2010, č. j. 5 As 72/2009-50). Aby jednání naplňovalo znaky jednání v krajní nouzi, musí být tedy zároveň splněny následující podmínky: (i) nebezpečí musí hrozit přímo, bezprostředně, tedy nesmí v době konání již pominout; (ii) nebezpečí nebylo možno za daných okolností odvrátit jinak; (iii) způsobený následek nesmí být zřejmě stejně závažný či závažnější než ten, který hrozil.

Zájmem, který mohl být v posuzovaném případě ohrožen, je bezporuchová dodávka vody vodovodním řadem pro 150 obyvatel v lokalitě Verneřice a sjízdnost místní komunikace v této lokalitě. V posuzovaném případě nelze zcela vyloučit, že v době, kdy k poškození plynárenského zařízení došlo, hrozilo bezprostřední riziko odstavení dodávky vody obyvatelům dotčené lokality v důsledku havárie vodovodu a ohrožení sjízdnosti místní komunikace v této lokalitě z důvodu ledovky, která se tvořila z vody vyvěrající na povrch z poškozeného vodovodního potrubí [REDAKCE].

Správní orgán však je přesvědčen, že nebezpečí spočívající v ohrožení bezporuchové dodávky vody obyvatelům dotčené lokality i v ohrožení sjízdnosti příslušné místní komunikace bylo možno odvrátit i jiným způsobem. Správní orgán nezpochybňuje tvrzení účastníka řízení, že se v místě výkopu se nacházely dva velké kameny, které účastník řízení nemohl z výkopu odstranit bez použití zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX), byť z fotografické dokumentace shromážděné během prováděné kontroly jejich přítomnost v místě události nevyplývá. Dalo by se přitom předpokládat, že účastník řízení, bude ve svém vlastním zájmu trvat na tom, aby jejich existence byla zadokumentována a mohl takovou dokumentaci v případě potřeby použít na podporu svých tvrzení, že nemohl při své činnosti postupovat

jinak. Správní orgán ani nevyklučuje, že při provádění výkopu byl jeho prostor podmáčený nebo částečně naplněný vodou z poškozeného vodovodu a provádět v něm veškeré práce ručním způsobem, zvláště za teplot pod bodem mrazu mohlo být takřka nemožné.

Účastník řízení znal polohu plynárenského zařízení ve výkopu a bezpochyby i vzájemnou polohu dvou velkých kamenů, které se pokusil uvolnit za použití zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX) a poškozeného plynárenského zařízení.

Účastníkovi řízení muselo být zřejmé, že při činnosti, kterou hodlal prostřednictvím zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX) provádět, existuje zvýšené riziko poškození plynárenského zařízení, ať již přímým kontaktem se lžící stroje, pádem vyprošťovaných kamenů při jejich vyzvedávání, nebo jejich tlakem způsobeným činností zemního stroje při jejich uvolňování.

Účastník řízení však neučinil nic pro to, aby se alespoň pokusil toto riziko jakýmkoliv způsobem snížit. Nepokusil se například dotčené plynárenské zařízení před poškozením ochránit jeho překrytím např. vrstvou zeminy, či provizorním krytem zhotoveným z pevného materiálu. Pokud to nebylo z prostorových důvodů a či jiných důvodů možné (např. plynárenské zařízení dosud nebylo zcela odhaleno), mohl účastník řízení požádat o asistenci provozovatele distribuční soustavy. Provozovatel distribuční soustavy mohl například odstavit dotčené plynárenské zařízení po dobu odstraňování havárie vodovodu z provozu (jak ostatně učinil po jeho poškození), čímž by došlo k přerušení dodávky plynu pouze jednomu zákazníkovi, či přijmout i jiná opatření k minimalizaci možných následků jeho potenciálního poškození (např. navrhnout účastníkovi řízení provedení výkopových prací v jiném místě, které by bylo ve větší vzdálenosti od poškozeného plynárenského zařízení).

Ke zjištění havárie vodovodu došlo dne 5. ledna 2016 v odpoledních hodinách a účastník řízení k jejímu řešení přistoupil až následujícího dne. Při odstraňování havárie se tedy účastník řízení nenacházel v takové časové tísní, aby nemohl věnovat několik desítek minut času během práce na opravě vodovodu tomu, aby se alespoň pokusil nalézt řešení, které by riziko poškození plynárenského zařízení při vyzdvihávání kamenů prostřednictvím zemního stroje v jeho bezprostřední blízkosti snížilo. Nebezpečí přerušení dodávky vody vodovodním řadem pro 150 obyvatel v lokalitě Verneřice tak mohl účastník řízení odvrátit i jinak, aniž by přitom k poškození plynárenského zařízení došlo, nebo následky jeho poškození mohly být podstatně menší.

Správní orgán je rovněž přesvědčen, že i při odvracení hrozícího nebezpečí spočívajícího v ohrožení sjízdnosti místní komunikace v důsledku tvorby ledovky namrzáním vody vytékající na její povrch z poškozeného potrubí mohl účastník řízení postupovat obdobně. Účastník řízení mohl výkopové práce při odstraňování havárie na nezbytně dlouhou dobu přerušit a pokusit se přijmout opatření ke snížení rizika poškození plynárenského zařízení při vyzdvihování kamenů za pomoci zemního stroje.

Účastník řízení totiž ani z důvodu hrozícího nebezpečí vzniku ledovky na místní komunikaci nepřistoupil k řešení havárie vodovodu neprodleně, ale až následující den. Přitom účastník řízení neučinil žádné kroky k tomu, aby o této situaci hned po zjištění havárie vyrozuměl například příslušný silniční správní orgán, nebo správce této komunikace, aby učinily nezbytné kroky k udržení její sjízdnosti nebo alespoň k omezení rizik plynoucích z jejího nevyhovujícího stavu. Stav komunikace z důvodu hrozícího vzniku ledovky tedy nebyl tak závažný, aby neumožnil účastníkovi řízení přerušit práce na nezbytně dlouhou dobu

za účelem snížení rizika poškození plynárenského zařízení, tím že by tímto účel přijal některá z výše uvedených opatření nebo si vyžádal asistenci provozovatele distribuční soustavy.

Správní orgán je dále přesvědčen, že následek způsobený jednáním účastníka řízení dosahuje nejméně stejné závažnosti, jako následek, který účastník řízení svým jednáním potenciálně odvrátil. Jednáním účastníka řízení bylo poškozeno plynárenské zařízení, přičemž tato zařízení stejně jako vodovody mají důležitou společenskou funkci. Pro oba druhy zařízení existuje srovnatelný společenský zájem na jejich ochraně s cílem zajistit jejich bezpečný a spolehlivý provoz. V důsledku jednání účastníka řízení došlo k přerušení dodávky plynu 30 zákazníkům v rámci místní distribuční sítě, tedy více než jednomu konečnému zákazníkovi, jemuž byl plyn dodáván přímo prostřednictvím poškozeného plynárenského zařízení. Dodávka plynu byla těmto zákazníkům přerušena v období, kdy venkovní teploty byly pod bodem mrazu.

V případě nepředvídatelného přerušení dodávky plynu z důvodu poškození plynárenského zařízení a jeho následné opravy, což je bezpochyby i projednávaný případ, je prakticky vyloučeno zajistit dodávku plynu zákazníkům jiným způsobem. Zvláště v zimním období pak taková situace přináší dotčeným zákazníkům řadu negativních důsledků. Zákazníci zejména nemohou dodávaný plyn využívat k vytápění svých objektů, což zvláště při teplotách pod bodem mrazu znamená, že již během poměrně krátké doby budou muset využít jiné (patrně nákladnější) způsoby vytápění, popř. snášet nepříznivé teplotní podmínky, pokud jiný zdroj tepla ve svých objektech, nemohou plyn využít ani k přípravě teplé vody a vaření.

Zásobování zákazníků vodou, alespoň z kategorie obyvatelstva, naopak lze v drtivé většině případů zajistit do značné míry náhradním způsobem a i když taková dodávka vody jistě znamená snížení jejich osobního komfortu, mohou vodu dodanou tímto způsobem pro uspokojení většiny svých běžných potřeb s jistými omezeními využívat. Případnou odstávkou vodovodního řádu v dotčené lokalitě by přitom bylo dotčeno dle vyjádření účastníka řízení cca 150 obyvatel. Tento počet není dle názoru správního orgánu natolik vysoký, aby účastník řízení po dobu nezbytnou k obnovení provozu vodovodního řádu nebyl schopen zajistit jejich zásobování vodou jiným způsobem.

Počet osob dotčených potenciální odstávkou vodovodu navíc není dle názoru správního orgánu ve zjevném nepochybném poměru k počtu zákazníků, jímž byla v důsledku jednání účastníka řízení přerušena dodávka plynu. Přičemž, jak již správní orgán uvedl, důsledky přerušení dodávky plynu v zimním období za teplot pod bodem mrazu jsou pro dotčené osoby závažnější, než důsledky přerušení dodávky vody vodovodním řádem. V případě náhlého výpadku dodávky plynu prostřednictvím distribuční soustavy totiž neexistuje žádný alternativní způsob jak jej zákazníkům zajistit.

Jak dodávka vody, tak dodávka plynu je zajišťována prostřednictvím inženýrských sítí podobného typu (ocelové nebo plastové potrubí) a odstranění závady na takovém potrubí tak trvá nejméně stejnou dobu. Z hlediska bezpečnostního je však nepochybně jednodušší uvést znovu do provozu síť sloužící k dodávce vody než síť distribuující plyn. Také z tohoto hlediska jsou proto následky poškození plynárenské a vodovodní sítě srovnatelného významu z hlediska počtu zásobovaných subjektů závažnější v případě poškození zařízení sloužících k zajištění dodávky plynu.

Hrozící následek spočívající v možném přerušení dodávky vody přibližně 150 obyvatelům, který účastník řízení svým jednáním odvracel, je dle názoru správního orgánu méně závažný, než následek, který při svém jednání účastník řízení způsobil, tím, že poškodil plynárenské zařízení, a přerušil tak dodávku plynu 30 odběratelům.

Rovněž následek spočívající v nesjízdnosti místní komunikace, který účastník řízení svým jednáním odvracel, je dle názoru správního orgánu méně závažný, než následek spočívající v přerušení dodávky plynu 30 zákazníkům. Nesjízdností komunikace by mohlo dojít k omezení dostupnosti některých lokalit, které tato komunikace spojuje. Existují však nepochybně i náhradní trasy, kterými lze jejich dopravní obslužnost zajistit, byť s jistými omezeními. V případě přerušení dodávky zemního plynu v důsledku neočekávaného poškození plynárenské soustavy však dotčeným zákazníkům alternativní dodávku plynu zajistit nelze se všemi důsledky z toho zvláště v zimním období vyplývajícími.

Jak sám účastník řízení uvedl, jednalo se přitom o komunikaci místní, jejíž dopravní význam není bezpochyby takový, aby se její omezená průjezdnost, nebo nesjízdnost dotkla vysokého počtu osob. Také obnovení sjízdnosti takové komunikace by jistě netrvalo nepoměrně déle, než oprava poškozeného plynárenského zařízení a opětovné zprovoznění vyřazené části plynárenské soustavy. Tvorbou ledovky by byl totiž nepochybně dotčen jen určitý úsek této komunikace v délce maximálně desítek metrů.

Správní orgán je proto přesvědčen, že přerušení dodávky plynu 30 zákazníkům v době, kdy venkovní teplota dosahovala - 6 °C v důsledku poškození plynárenského zařízení je závažnějším následkem jednání účastníka řízení, než hrozící následek spočívající v potenciální nesjízdnosti úseku místní komunikace z důvodu vzniku ledovky, jemuž se svým jednáním spočívajícím v uvolňování dvou velkých kamenů za pomoci zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX), při hloubení výkopu za účelem odstranění havárie vodovodu účastník řízení snažil zabránit.

Vzhledem k tomu, že při činnosti, kterou účastník řízení prováděl dne 5. ledna 2016 ve Verneřicích, ul. [REDAKCE], u domu č. p. [REDAKCE], v ochranném pásmu plynárenského zařízení, při odstraňování havárie vodovodu [REDAKCE] prostřednictvím zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX) došlo k poškození plynárenského zařízení a nebyly naplněny podmínky pro to, aby správní orgán mohl hodnotit jednání účastníka řízení jako jednání v krajní nouzi, je účastník řízení za toto jednání odpovědný.

Pro vyloučení případných pochybností správní orgán podotýká, že charakteristickým znakem přestupků právnických osob je skutečnost, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Je tedy věcí účastníka řízení, aby si při výkonu svých činností počínal tak, aby neporušil povinnosti dané energetickým zákonem a nepoškodil zákonem chráněné zájmy.

S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že účastník řízení svým jednáním porušil ust. § 68 odst. 3 energetického zákona a byly tak naplněny formální znaky přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.

V souvislosti s naplněním formální stránky přestupku se správní orgán musel zabývat rovněž naplněním tzv. materiální stránky (škodlivosti přestupku pro společnost) tak, jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, sp. zn. 8 As 17/2007 - 135).

Správní orgán má za to, že jednání účastníka řízení naplnilo rovněž znaky materiální stránky přestupku, neboť v jeho jednání lze shledat jistou společenskou nebezpečnost (škodlivost) spočívající v ohrožení zájmu společnosti na bezpečném a spolehlivém provozu plynárenské soustavy, neboť právě aktivním jednáním účastníka řízení došlo k poškození plynárenského zařízení, přerušení dodávky plynu konečným zákazníkům a úniku nezanedbatelného množství plynu.

S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že účastník řízení svým jednáním porušil ust. § 68 odst. 3 energetického zákona a byly tak naplněny formální znaky přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.

V souvislosti s naplněním formální stránky přestupku se správní orgán musel zabývat rovněž naplněním tzv. materiální stránky (škodlivosti přestupku pro společnost) tak, jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, sp. zn. 8 As 17/2007 - 135).

Správní orgán má za to, že jednání účastníka řízení naplnilo rovněž znaky materiální stránky přestupku, neboť v jeho jednání lze shledat jistou společenskou nebezpečnost (škodlivost) spočívající v ohrožení zájmu společnosti na bezpečném a spolehlivém provozu plynárenské soustavy, neboť právě aktivním jednáním účastníka řízení došlo k poškození plynárenského zařízení, přerušení dodávky plynu konečným zákazníkům a úniku nezanedbatelného množství plynu.

Správní orgán se v rámci příkazního řízení dále zabýval otázkou možných liberačních důvodů, tedy důvodů zbavujících účastníka řízení odpovědnosti za spáchání přestupku ve smyslu ust. § 91d odst. 1 energetického zákona, a dospěl k závěru, že účastník řízení s ohledem na výše uvedené nevynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránil. Správní orgán však přesto k tvrzením účastníka řízení a dalším zjištěným okolnostem, za nichž k poškození plynárenského zařízení došlo, přihlédl při stanovení výše uložené sankce.

V této souvislosti správní orgán poznamenává, že účastníka řízení nezbujuje odpovědnosti za jeho jednání ani tvrzení, že plynárenské zařízení nebylo opatřeno pískovým obsypem. Plynárenské zařízení bylo uloženo v dostatečné hloubce, účastník řízení o jeho existenci věděl a skutečnost, že výkopové práce provádí v těsné blízkosti plynárenského zařízení, mu bezpochyby signalizovala i výstražná fólie žluté barvy, na kterou při své činnosti narazil, jak vyplývá ze shromážděné fotodokumentace.

V době, kdy se účastník řízení rozhodl uvolnit v prostoru výkopu dva velké kameny za pomoci zemního stroje (bagr zn. JCB 3CX), tak již měl účastník řízení informace o uložení plynárenského zařízení.

Provozovatel distribuční soustavy přitom ve svém stanovisku zn. [REDAKCE] vydaném dne 4. ledna 2016 stanovil pro práce v ochranném pásmu kromě jiných podmínek i podmínku, že při provádění stavební činnosti v ochranném pásmu včetně určování přesného uložení plynárenského zařízení je stavebník povinen učinit taková opatření, aby nedošlo k poškození plynárenského zařízení nebo ovlivnění jeho bezpečnosti a spolehlivosti provozu, nebude použito nevhodného nářadí, zemina bude těžena pouze ručně bez použití pneumatických, elektrických, bateriových a motorových nářadí.

Účastník řízení však prováděl uvolňování velkých kamenů z místa výkopu prostřednictvím zemního stroje, aniž by jakákoliv opatření směřující k zabránění poškození plynárenského zařízení přijal. Účastníkovi řízení, jako osobě, která vzhledem ke své činnosti v oblasti provozování vodovodů, má jistě bohaté zkušenosti s prováděním výkopových prací v blízkosti podzemních vedení inženýrských sítí muselo být zřejmé, že při uvolňování těchto kamenů může dojít k poškození plynárenského zařízení, i to že hodlá tuto činnost provádět v ochranném pásmu plynárenského zařízení.

Správní orgán si je vědom, že účastník řízení prováděl zemní práce za účelem odstranění havárie vodovodu a navíc v zimním období, tedy za ztížených podmínek a byl veden snahou provést celou opravu co nejdříve. Tyto skutečnosti skutečností však účastníka řízení nezavazují povinnosti, aby respektoval podmínky stanovené pro činnost v ochranném pásmu plynárenského zařízení a aby provedl opatření nezbytná pro minimalizaci nebezpečí jeho poškození při všech činnostech, které hodlal v ochranném pásmu plynárenského zařízení provádět.

Lze tak uzavřít, že účastník řízení je odpovědný za spáchání přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.

Za přestupek podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona lze uložit podle ust. § 91a odst. 7 energetického zákona ve znění pozdějších předpisů pokutu až do výše 15 000 000 Kč.

Při stanovení konkrétní výměry pokuty správní orgán přihlédl ke všem zjištěným skutečnostem. Zejména přihlédl ve smyslu ust. § 37 písm. a), c) a g) zákona o odpovědnosti za přestupky k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

Účastník řízení měl k dispozici stanovisko provozovatele distribuční soustavy k zájmovému území dotčenému jeho činností. Tuto skutečnost správní orgán považuje za okolnost, která závažnost přestupku snižuje.

Před započítáním zemních prací nebylo provedeno vytyčení plynárenského zařízení v terénu, neboť o ně účastník řízení nepožádal. Vzhledem k tomu, že účastník řízení si byl na základě svých vlastních podkladů a předchozího vytyčení vědom, kde se plynárenské zařízení nachází, nepovažuje tuto skutečnost správní orgán za přitěžující okolnost.

Jednáním účastníka řízení byla poškozena středotlaká plynovodní přípojka, tedy zařízení menšího energetického významu, avšak v důsledku jeho jednání byla přerušena dodávka plynu 30 konečným zákazníkům a došlo k úniku 234 m³ plynu do ovzduší. Z pohledu zájmu společnosti na bezpečném provozu plynárenských zařízení lze konstatovat, že celkové následky (typ poškozeného plynárenského zařízení, množství uniklého zemního plynu, počet odstavených zákazníků) přestupku byly v tomto konkrétním případě významnější a závažnost spáchaného přestupku lze z tohoto pohledu proto hodnotit jako vyšší.

Účastník řízení poškodil plynárenské zařízení při odstraňování poruchového stavu vodovodu. Vodovody, stejně jako plynárenská zařízení, plní důležitou společenskou úlohu. Je v zájmu společnosti, aby byl zajišťován jejich bezpečný a spolehlivý provoz a vzniklé závady, které bezpečnost a spolehlivost jejich provozu snižují, byly co nejdříve odstraňovány.

Skutečnost, že k poškození plynárenského zařízení došlo při odstraňování havárie na vodovodu, kdy cílem činnosti účastníka řízení bylo obnovit jeho bezpečný a spolehlivý provoz, považuje správní orgán za skutečnost, která závažnost přestupku snižuje.

Jako polehčující okolnost hodnotí správní orgán také aktivní snahu účastníka řízení o řešení poškození plynárenského zařízení, neboť účastník řízení prováděl zemní práce nezbytné pro provedení jeho opravy, jakož i úhradu způsobené škody provozovateli distribuční soustavy.

Předmětem podnikání účastníka řízení je mimo jiné provádění staveb, jejich změn a odstraňování a dále montáž, opravy, revize a zkoušky plynových zařízení a plnění nádob plyny. Vzhledem k okolnostem, za nichž k poškození plynárenského zařízení došlo, nepovažuje správní orgán tuto skutečnost ani za polehčující ani za přitěžující okolnost.

Co se týče osoby pachatele, správní orgán konstatuje, že účastník řízení je evidován v rámci dvou pravomocně skončených správních řízení vedených pro porušení zákona ve věcné působnosti Úřadu, a to správního řízení vedeného pod sp. zn. KO-00233/2015-ERU pro porušení ust. § 68 odst. 3 energetického zákona, kterého se účastník řízení dopustil dne 13. března 2014 a správního řízení vedeného pod sp. zn. OSR-00208/2017-ERU pro porušení téhož zákonného ustanovení, kterého se účastník řízení dopustil dne 1. září 2015. Za uvedená porušení energetického zákona byly účastníkovi řízení uloženy pokuty v celkové výši 45 000 Kč. Účastník řízení tedy porušuje právní předpisy ve věcné působnosti Úřadu opakovaně, což hodnotí správní orgán i s ohledem na ust. § 40 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky jako přitěžující okolnost.

Správní orgán k výši udělené pokuty uvádí, že se jedná o pokutu, která činí méně než 1 % z maximální zákonné výše pokuty. Pokuta však byla zároveň stanovena v takové výši, aby byla způsobilá vyvolat citelný zásah do majetkové sféry účastníka řízení, neboť v opačném případě by její efekt byl minimální. Právě proto správní orgán uložil účastníkovi řízení pokutu ve výši uvedené ve výroku II. tohoto příkazu, neboť takto stanovenou pokutu považuje za odstrašující, a uložená sankce tak může plnit jak represivní, tak preventivní funkci.

Správní orgán nepochybuje, že zaplacení uložené pokuty se negativně odrazí ve finanční situaci účastníka řízení. Takový dopad je však třeba považovat za základní charakteristiku správního trestu v podobě finanční sankce. Vzhledem k tomu, že účastníkovi řízení byla uložena pokuta u samé spodní hranice zákonného rozpětí pokuty, nemůže být v žádném případě považována za finanční ohrožení existence účastníka řízení a nelze uvažovat o tom, že by taková výše pokuty mohla mít na účastníka řízení likvidační dopad. A to tím spíše, že dle údajů dle údajů v příloze výroční zprávy za rok 2016 uložené ve sbírce listin (<https://or.justice.cz>) dosáhl účastník řízení ke dni 31. prosince 2016 výsledku hospodaření ve výši více než [REDAKCE] mil. Kč. Zároveň správní orgán poznamenává, že pokuta byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi Úřadu v obdobných nebo shodných případech.

Poučení

Proti tomuto příkazu lze podle ust. § 150 odst. 3 správního řádu podat odpor ve lhůtě 8 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta

pro podání odporu se počítá ode dne následujícího po doručení příkazu, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy byl nedoručený a uložený příkaz připraven k vyzvednutí.

Mgr. Vlasta Chroustová, v. r.
oprávněná úřední osoba
odbor správních řízení